

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Riigikantselei
riigikantselei@riigikantselei.ee

Teie 24.08.2026 nr 7-2/26-01603

Meie 08.09.2026 nr 2.3-4/26/3283-2

Arvamuse avaldamine eelnõule (taustakontrolli teenuse nõuded)

Täname, et saatsite Andmekaitse Inspektsioonile (AKI) arvamuse avaldamiseks Vabariigi Valitsuse määruse „Taustakontrolli teenuse nõuded“ eelnõu. Meil on esitatud eelnõu osas järgmised tähelepanekud.

Eelkõige juhime tähelepanu, et seletuskirjas on märgitud, et taustakontrolli teenus ei ole eraldiseisev andmekogu, vaid e-äriregistri juurde arendatud infotehnoloogiline lahendus. Samas nähtub KORKS § 85 lõikest 8, et taustakontrolli teenus töötleb isiku üldandmeid, töökoha andmeid, karistatuse andmeid ning sama paragrahvi lõike 10 kohaselt taustakontrolli teenuse andmeid säilitatakse kaks aastat. Eelnõust ega seletuskirjast ei nähtu üheselt, kus moodustub taustakontrolli teenuse andmestik ehk milliseid andmeid pärast päringu tegemist säilitatakse ning millises infosüsteemis või infosüsteemi andmestikus säilitamine toimub.

Äriregistri seaduse § 2 lõike 2 kohaselt on e-äriregister veebiplatvorm, mille kaudu saab esitada äriregistrile avaldusi ning tutvuda juriidiliste isikute ja füüsilisest isikust ettevõtjate kohta avalikustatud andmetega. E-äriregistris võib peale äriregistri andmete avalikustada ka teistest andmekogudest ja teiste teenuste kaudu kättesaadavaid avalikke andmeid. Nimetatud säte ei käsitle e-äriregistri kaudu juurdepääsu võimaldamist mitteavalikele karistusandmetele ega taustakontrolli teenuse andmete säilitamist. Seetõttu palume täpsustada taustakontrolli teenuse andmearhitektuuri, selle seost e-äriregistriga ning teenuses töödeldavate andmete säilitamise korraldust. Samuti palume hinnata, kas andmete töötlemiseks ja säilitamiseks kasutatav infosüsteem on õigusaktides piisavalt selgelt määratletud või vajab mõni asjakohane seadus (nt äriregistri seadus) vastavat täiendamist.

Eelnõu § 2 lõikest 1 ning kriisiolukorra ja riigikaitse seaduse (KORKS) § 85 lõikest 3 nähtuvalt võib taustakontrolli teha üksnes füüsilise isiku suhtes, keda usaldatakse täitma § 85 lõike 2 alusel kindlaksmääratud ülesannet. Samas on seletuskirjas märgitud, et taustakontrolli kohustus hõlmab muu hulgas töökohale kandideerivaid isikuid ning taustakontrolli teenus võimaldab kontrollida ka tööle kandideerivate isikute karistatuse andmeid. Palume seletuskirja täpsustada. AKI hinnangul ei nähtu seadusest alust teha taustakontrolli kõigi kandidaatide suhtes värbamismenetluse käigus, vaid üksnes sellise isiku suhtes, kellele on kavas usaldada § 85 lõike 2 alusel kindlaksmääratud ülesanne. Vastupidine tõlgendus laiendaks taustakontrolli käigus töödeldavate isikuandmete ulatust võrreldes seaduses sätestatuga.

Eelnõu § 3 lõike 2 seletuskirjas on märgitud, et volitatud töötleja peab arvestust teenuse kasutajate ja nende juurdepääsuõiguste üle ning avab, sulgeb ja muudab juurdepääse. Kuna nimetatud tegevused moodustavad olulise osa teenuse kasutajate juurdepääsu haldamisest, palub AKI kaaluda selle ülesande sätestamist ka eelnõu § 4 lõikes 3.

Eelnõu § 5 lõike 4 punktist 2 ei nähtu, millises ulatuses on elutähtsa teenuse toimepidevuse korraldajal õigus taustakontrolli teenuses töödeldavatele andmetele juurde pääseda. Samas seletuskirjas on märgitud, et järelevalve tegemiseks on vajalik eelkõige logiandmete kasutamine. Palume kaaluda sätte täpsustamist või seletuskirja täiendamist, et oleks üheselt arusaadav, millistele andmetele ja millises ulatuses juurdepääs järelevalve eesmärgil võimaldatakse.

Eelnõu § 6 lõikest 6 ei nähtu, millises ulatuses väljastatakse teenuse kasutajale teise liikmesriigi registrist või Euroopa karistusregistrite infosüsteemi kaudu saadud karistusandmeid. Samuti ei selgu seletuskirjast, kas teenuse kasutajale väljastatav andmekoosseis vastab § 6 lõikes 4 sätestatud andmekoosseisule või võib sisaldada teise (sh täiendavaid) andmeid. Õigusselguse ja minimaalsuse põhimõtte tagamiseks palume täpsustada välisriikidest saadavate karistusandmete koosseisu ning põhjendada nende töötlemise ulatust.

Eelnõu § 7 kohta seletuskirjas antud selgitustes on märgitud, et taustakontrolli teenuse logiandmeid võib säilitada kuni KORKS § 85 lõikes 8 sätestatud tähtajani, misjärel andmed kustutatakse. Juhime tähelepanu, et KORKS § 85 lõige 8 sätestab, et taustakontrolli teenuse andmeid säilitatakse kaks aastat. Seaduses ei ole sätestatud kuni kahe aasta pikkust maksimaalset säilitustähtaega ega antud KORKS § 85 lõikes 10 volitust säilitustähtaja täpsustamiseks määrusega. KORKS § 85 lõikes 8 sätestatud kaheaastane säilitustähtaeg kohaldub ka isikuandmeid sisaldavatele logiandmetele ehk ka neid tuleb seega säilitada kaks aastat. Palume viia seletuskirja sõnastus seadusega kooskõlla.

Lisaks palume seletuskirjas parandada § 7 selgitustes sisalduva viite „HOSi § 85 lõigetes 3 ja 4“ viiteks „KORKS § 85 lõigetes 3 ja 4“.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Pille Lehis
peadirektor

Irina Meldjuk
Irina.Meldjuk@aki.ee
627 4108